

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Факультет *Географічний*
Кафедра _____ *геоекології і фізичної географії* _____

Затверджено

На засіданні кафедри _геоекології і фізичної географії_
географічного факультету
Львівського національного університету
імені Івана Франка
(протокол № 1 від “ 29 ” серпня 2022 р.)
Завідувач кафедри *Г. Круглов* Г. Круглов

Силабус

з навчальної дисципліни «Ландшафтознавство»,

що викладається в межах

ОПІ Географія

першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

для здобувачів з спеціальності 014.07 Середня освіта (географія)

Львів 20 22

Назва курсу	«Ландшафтознавство»
Адреса викладання курсу	вул. Дорошенка, 41, м. Львів, 79000 Географічний факультет, Львівський національний університет імені Івана Франка
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Географічний факультет, кафедра геоєкології і фізичної географії
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	01 Освіта/педагогіка 014.07 Середня освіта (географія)
Викладачі курсу	Яворський Богдан Ігорович, кандидат географічних наук, доцент кафедри геоєкології і фізичної географії
Контактна інформація викладачів	bohdan.yavorskyj@lnu.edu.ua https://geography.lnu.edu.ua/employee/yavorskyj-bohdan-ihorovych 79000, м. Львів, вул. Дорошенка, 41, кімн. 54.
Консультації по курсу відбуваються	Консультації в день проведення лекцій/практичних занять (за попередньою домовленістю). Також можливі он-лайн консультації через MS Teams або Skype.
Сторінка курсу	https://geography.lnu.edu.ua/course/landshaftoznavstvo-z-osnovamy-landshaftnoho-planuvannia
Інформація про курс	Курс розроблено таким чином, щоб надати студентам необхідні знання, обов'язкові для того, щоб вміти застосовувати кількісні та якісні методи, інформаційні технології при вивченні сфер географічної оболонки, суспільства на різних просторово-часових рівнях. Студенти по завершенню курсу будуть мати здатність застосовувати знання з загального землезнавства, метеорології та кліматології, гідрології, біогеографії. Будуть ознайомлені із теоріями, парадигмами, концепціями комплексної фізичної географії для дослідження географічних явищ і процесів, ідентифікувати нові об'єкти та явища, реєструвати їх властивості та класифікувати. Освоєння курсу сформує здатність аналізувати склад і будову геосистем, робити науково виважені висновки, інтерпретувати результати стаціонарних та польових досліджень і застосовувати їх у прикладній сфері: сільському господарстві, меліорації, містобудуванні, ландшафтному плануванні, охороні природи та ін.
Коротка анотація курсу	Дисципліна «Ландшафтознавство» є завершальною нормативною дисципліною з спеціальності 014.07 Середня освіта (географія) для освітньої програми _"бакалавр"_ , яка викладається в 4-му семестрі в обсязі 3,0 кредитів (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS).
Мета та цілі курсу	Метою вивчення нормативної дисципліни «Ландшафтознавство з основами ландшафтного планування» є сформувані у студентів розуміння природи як системи взаємодіючих і взаємозалежних компонентів; вияснити роль людини у перетворенні природи.
Література для вивчення дисципліни	Базова 1. Гродзинський М. Д. Пізнання ландшафту: місце і простір: Монографія. У 2-х т. К.: Видавничо-поліграфічний центр "Київський університет", 2005. 2. Геренчук К. І. Основні проблеми фізичної географії. – К., 1969. – 132 с. 3. Исаченко А. Г. Ландшафтоведение и физико-географическое районирование. – М., Высшая школа, 1991. – 366 с.

	<p>4. Міллер Г.П., Петлін В.М., Мельник А.В. <i>Ландшафтознавство: теорія і практика.</i>-Львів, 2002.-172 с.</p> <p>5. Яворський Б. І., Карабінюк М. М. <i>Ландшафтознавство. Навчально-методичний посібник (електронне видання)</i> Львів – Ужгород, 2022.</p> <p style="text-align: center;">Допоміжна</p> <p>1. Арманд Д.Л. <i>Наука о ландшафте.</i> – М., Наука, 1975.-288 с.</p> <p>2. Беручашвили Н.Л. <i>Четыре измерения ландшафта.</i> – М., Наука, 1986. – 182 с.</p> <p>3. Исаченко А.Г. <i>Оптимизация природной среды.</i> – М., Наука, 1980.-264с.</p> <p>4. Исаченко А.Г. <i>Природа мира. Ландшафты.</i> – М., Наука, 1989. – 505 с.</p> <p>5. Исаченко А.Г. <i>Система основных понятий современного ландшафтоведения//География и современность.</i>-Ленинград, 1982.-С.17-50</p> <p>6. Крауклис А.А. <i>Проблемы экспериментального ландшафтоведения.</i> – Новосибирск, 1979. – 232 с.</p> <p>7. <i>Ландшафтоведение: теория и практика // Вопросы географии.</i> – М., 1982. – Сб. 12.1 – 208 с.</p> <p>8. Маринич О.М., Шищенко П.Г. <i>Фізична географія України.</i>-К.: Знання, 2003.-499с.</p> <p>9. Маринич А.М., Пашенко В.М., Шищенко П.Г. <i>Природа Украинской ССР. Ландшафты и физико-географическое районирование.</i> – К., Наук. думка, 1985. – 222 с.</p> <p>10. Миллер Г.П. <i>Ландшафтные исследования горных и предгорных территорий.</i> – Львов, 1974. – 202 с.</p> <p>11. Міллер Г.П. <i>Польове ландшафтне знімання гірських територій.</i> – Київ, 1996. – 167 с.</p> <p>12. Мельник А.В. <i>Українські Карпати: еколого-ландшафтознавче дослідження.</i> - Львів, 1999.-286 с.</p> <p>13. Мельник А.В. <i>Основи регіонального еколого-ландшафтознавчого аналізу.</i> - Львів: Літопис, 2002.-229 с.</p> <p>14. <i>Охрана ландшафтов. Толковый словарь.</i> – М., Прогресс, 1982. – 272 с.</p> <p>15. Преображенский В.С., Александрова Т.Д., Куприянова Т.П. <i>Основы ландшафтного анализа.</i> - Москва: Наука, 1988.-192 с.</p> <p>16. <i>Проблеми ландшафтного різноманіття України. Зб. наук. праць.</i>-К.,2000.-400 с.</p> <p>17. Солнцев Н.А. <i>Учение о ландшафте.</i> – М.: Изд-во МГУ. – 2001.</p>
Тривалість курсу	90 год.
Обсяг курсу	<p>Для стаціонарної форми навчання: 64 годин аудиторних занять. З них: 32 годин лекцій, 32 годин лабораторних робіт/практичних занять та 26 годин самостійної роботи.</p> <p>Для заочної форми навчання: 24 годин аудиторних занять. З них: 16 годин лекцій, 8 годин лабораторних робіт/практичних занять та 66 годин самостійної роботи.</p>
Очікувані результати навчання	<p>Після завершення цього курсу студент буде:</p> <p style="text-align: center;">знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> – теоретичні основи (поняття, закони, концепції) генетичного і антропогенного ландшафтознавства; – історію розвитку ландшафтних ідей і ландшафтознавства; – закономірності регіональної та локальної диференціації географічної оболонки на природні територіальні комплекси різних рангів;

	<ul style="list-style-type: none"> – суть структури, функціонування, динаміки і розвитку ландшафтів; – принципи класифікації ландшафтів; – вплив на ПТК господарської діяльності людини. <p style="text-align: center;">вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> – визначати зміст базових понять природничої географії, а також суміжних та світоглядних наук. – знати парадигми, теорії, концепції географії та застосовувати їх у предметній сфері відповідно до спеціалізації. – використовувати польові та лабораторні методи для збору інформації та аналізу природно- і суспільно-географічних об'єктів і систем. – аналізувати склад і будову природних та суспільно-географічних систем на різних просторово-часових рівнях. – пояснювати особливості організації географічного простору, оцінювати потенціал території, у тім числі природний, ресурсний, демографічний, економічний, культурний. – застосовувати базові знання з фізики, хімії, геології, екології, математики, інформатики, геоінформаційних систем при вивченні географічної оболонки, окремих геосфер, суспільства. – картографувати морфологічні одиниці ландшафтів різних рангів, пізнавати їх генезис, сучасні функціонально-динамічні процеси, систематизувати природні територіальні комплекси, аналізувати їх горизонтальну і вертикальну структуру. – проводити комплексні і прикладні ландшафтні дослідження території з застосуванням ГІС-технології. – давати рекомендації щодо регіонального використання змінених людиною комплексів.
Ключові слова	Геосистема, ПТК, ландшафт, морфологічна структура ПТК, функціонування ПТК, динаміка ПТК, ландшафтна карта.
Формат курсу	Очний /заочний
	Для кращого освоєння навчального матеріалу заняття з даного курсу проводиться у формі лекцій та практичних робіт. Студенти протягом семестру виконують завдання, спрямовані на підготовку їх до самостійної роботи на території Чорногори в Українських Карпатах в ході проведення ландшафтознавчого розділу комплексної практики.

<p>Теми</p>	<p style="text-align: center;">СХЕМА КУРСУ</p> <p>Змістовий модуль 1. Теоретичні основи ландшафтознавства. Регіональна ландшафтна диференціація.</p> <p>Тема 1. Об'єкт, предмет і завдання ландшафтознавства та його місце в системі наук.</p> <p>Тема 2. Історія розвитку ландшафтних ідей і ландшафтознавства.</p> <p>Тема 3. Основні закономірності регіональної диференціації географічної оболонки.</p> <p>Тема 4. Систематика ландшафтів.</p> <p>Тема 5. Фізико-географічне районування.</p> <p>Тема 6. Методи польового дослідження ПТК.</p> <p>Змістовий модуль 2. Структура, динаміка, функціонування ПТК. Прикладне ландшафтознавство.</p> <p>Тема 7. Поняття про географічний ландшафт та його структуру.</p> <p>Тема 8. Природні компоненти і фактори та їх роль у ландшафтотворенні.</p> <p>Тема 9. Межі ландшафту.</p> <p>Тема 10. Морфологія ландшафту.</p> <p>Тема 11. Особливості ландшафтної структури гірських країн</p> <p>Тема 12. Функціонування ландшафту</p> <p>Тема 13. Динаміка і стійкість ландшафту</p> <p>Тема 14. Розвиток ландшафту</p> <p>Тема 15. Ландшафти і господарська діяльність людини</p> <p>Тема 16. Ландшафтне планування.</p>
<p>Підсумковий контроль, форма</p>	<p>Іспит – у кінці семестру</p>
<p>Пререквізити</p>	<p>Для вивчення курсу студенти потребують базових знань з фізики, хімії, геології, екології, математики, інформатики, геоінформаційних систем при вивченні геосистем різного рівня організації.</p>
<p>Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу</p>	<p>Презентації, лекції, колаборативне навчання – практичні і семінарські заняття, виконання завдань у польових умовах у Львові та ландшафтознавчого розділу практики на Чорногірському географічному стаціонарі.</p> <p>Завдання тьютора – побудова освітнього простору як простору прояву пізнавальних ініціатив та інтересів студентів і створення індивідуальної освітньої траєкторії. Тьютор встановлює зі студентами партнерські стосунки, забезпечуючи психологічну підтримку під час навчання, організовує їх освітню діяльність, представляє академічні інтереси студентів на факультеті. Тьюторський супровід, націлений на реалізацію принципу індивідуалізації в освіті, сприяє найбільш повному розкриттю особистісного потенціалу студента за умови встановлення суб'єктних відносин, в яких кожна сторона бере на себе відповідальність за свій вибір.</p>
<p>Необхідне обладнання</p>	<p>Підставою для навчання є літературні та картографічні матеріали, фондові матеріали Чорногірського стаціонару. Самостійне складання ландшафтних карт студенти виконують у середовищі ГІС ArcMap.</p>
<p>Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)</p>	<p>Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за наступним співвідношенням:</p> <ul style="list-style-type: none"> • практичні і семінарські заняття: максимальна кількість балів <u>40</u>. • контрольні семестрові заміри (модулі): максимальна кількість балів <u>10</u> • іспит/залік: максимальна кількість балів <u>50</u> <p>Підсумкова максимальна кількість балів <u>100</u></p> <p>Політика виставлення балів. Враховуються бали, набрані на семестровому (модульному) тестуванні, практичних та семінарських заняттях та бали підсумкового іспиту. При цьому обов'язково</p>

	<p>враховуються присутність на заняттях та активність студента під час практичного заняття. З боку студентів недопустимим є пропуски та запізнення на заняття (без поважних причин); користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття в цілях, не пов'язаних з навчанням; списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання і т. ін.</p> <p>Письмові роботи: студенти виконують 5 практичних робіт та 3 семінарські заняття, для виконання яких необхідно освоїти понятійно-термінологічний апарат, виконати на основі індивідуального завдання ландшафтну карту, ландшафтний профіль, прикладну ландшафтну карту та самостійно в наближених до польових умов описати фацію, заповнивши відповідний бланк її опису. Академічна доброчесність: Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. В ході написання практичних робіт та семінарських робіт студенти освоюють роботу із науковою літературою. Коректність такого виду роботи враховано при оцінюванні студентських робіт. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману. Відвідання занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися усіх строків визначених для виконання усіх видів письмових робіт, передбачених курсом. Література. Уся література, яку студенти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих. Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.</p>
<p>Питання до заліку чи екзамену.</p>	<p>Приклад білетів на письмовий іспит із «Ландшафтознавства з основами ландшафтного планування»:</p> <p style="text-align: center;">Білет №3.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Структура фізичної географії і місце у ній ландшафтознавства. 2. Внесок Е. Канта і А. Гумбольдта у розвиток комплексної фізичної географії. 3. Історія розвитку Чорногори. <p style="text-align: center;">Білет №18.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Орокліматичний сектор: приклади. 2. Динаміка ПТК. 3. Виокремити контури урочищ на поданій карті горизонталей. <p>Скласти скорочену легенду</p>
<p>Опитування</p>	<p>З метою оцінювання якості викладання і отримання зворотнього зв'язку з боку студентів по завершенню курсу надано анонімну анкету-опитування. Студенти добровільно відповідають на питання про теми, засвоєння яких їм виявилось найскладнішим, вказують на найцікавіші теми; студенти дають рекомендації щодо покращення у майбутньому викладання тих чи інших тем, використання інших прийомів та методів.</p>